

■ Улуттук банк түшүндүрөт

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн үстүбүздөгү жылдын 13-ноябрында кабыл алган токтому өлкөнүн финансы-кредиттик уюмдарынан 100 000 сомго чейин кредит алгандар үчүн жагымдуу окуя болуп калгандыгы талашсыз. Чынында 100 000 сомго чейин кредит алгандардын негизги бөлүгү калктын аярлуу бөлүгү экендиги белгилүү. Себеби, адатта чоң суммадагы кредиттерди банкка ири күрөөлөрдү коюуга мүмкүнчүлүктөрү барлар алат эмеспи. Ал эми аз суммадагы кредиттерди аз камсыз болгон жарандар турмуштук майда муктаждыктар үчүн алышаары белгилүү. Ошондуктан кыргыз өкмөтүнүн аларга колдоо көрсөтүп жаткандыгын туура кадам катары бааласак болот. Өкмөттүн бул токтомуна түшүндүрмө берип коюусун өтүнүп Улуттук банктын Көзөмөл методологиясы бөлүмүнүн башчысы Н.М.Ташбековага кайрылдык.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Көзөмөл методологиясы бөлүмүнүн башчысы Нургүл ТАШБЕКОВА:

“ЖЕҢИЛДИКТИН МАКСАТЫ – КАРЫЗ АЛУУЧУЛАРГА КОЛДОО КӨРСӨТҮҮ”

- Нургүл Микрамовна, КР Өкмөтүнүн 2020-жылдын 13-ноябрындагы №13 токтому тууралуу түшүндүрмө берип кетсеңиз?

- 2020-жылдын 13-ноябрында «Кыргыз Республикасынын финансы-кредит уюмдарынан кредит алган карыз алуучуларга мамлекеттик колдоо көрсөтүү тууралуу» №552 токтому Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан коммерциялык банктардан, микрофинансылык компаниялардан, микрокредиттик компаниялардан жана микрокредиттик агенттиктерден кредит, анын ичинде ислам принциптерине ылайык каржылоо алган, COVID-19 коронавирус инфекциясынын эпидемиясынан улам келип чыккан эпидемиологиялык жана социалдык кырдаалдарга байланыштуу каттаал экономикалык абалга туш

болгон карыз алуучуларга колдоо көрсөтүү, ошондой эле өлкөнүн банк жана финансы системаларынын туруктуулугун сактоо үчүн кабыл алынган.

Аталган токтомго ылайык, 100 000 сомдон ашпаган өлчөмдө (башкача айтканда кредиттин/каржылоонун суммасы 100 000 сом же андан аз) Кыргыз Республикасынын финансы-кредит уюмдарынан кредит/ислам принциптерине ылайык каржылоо алган карыз алуучулар Кыргыз Республикасынын финансы-кредит уюмдарынан алынган кредит/ислам принциптерине ылайык каржылоо боюнча 2020-жылдын декабрь айында жана 2021-жылдын январь-февраль айларында (жалпысынан 3 ай) чегерилген пайыздарды/үстөк бааларды төлөөдөн бошотуу сунушталган.

- Улуттук банк бул токтомдун жүзөгө ашуусу үчүн кандай иштерди аткарууда?

- Аталган токтомго ылайык Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы төмөнкү иштерди аткарууда:

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине сунуштоо үчүн финансы-кредит уюмдарынын жыйынтыкталган реестрин түзүү;
- финансы-кредит уюмдарынан пайыздарды/үстөк бааларды төлөөдөн бошотуу шарттарына ылайык келген карыз алуучулардын реестрлеринин негизинде Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине сунуштоо үчүн карыз алуучулардын жыйынтыкталган реестрин түзүү.

Андан сырткары, аталган токтомду ишке ашыруу боюнча

финансы-кредиттик уюмдар, Финансы министрлиги менен бирдиктүү алгоритм кабыл алынууда.

- Мындай жеңилдиктен финансы-кредиттик уюмдар зыян тартып калышпайбы?

- Аталган токтомду жүзөгө ашырууда финансы-кредиттик уюмдар зыян тартышпайт, себеби чегерилген пайыздар/үстөк баалар Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан субсидияланат.

- Бул жеңилдик кандай категориядагы карыз алуучуларга берилет?

- Бул жеңилдик төмөнкү шарттарга ылайык келген кредиттер боюнча бардык карыз алуучуларга берилет:

1. кредит/ислам принциптерине ылайык каржылоо 2020-жылдын 1-октябрына чейин алынгандыгы талап кылынат;

2. кредиттин/ислам принциптерине ылайык каржылоонун баштапкы алынган суммасы 100 000 сом же андан аз болуусу зарыл.

Чет өлкө валютасында берилген кредит/ислам принциптерине ылайык каржылоо Улуттук банктын 2020-жылдын 1-октябрына карата берилген улуттук валютанын (сомго) расмий курсу боюнча эсептелингенден кийин, 100 000 сомдон ашпаган өлчөмдө болсо (башкача айтканда кредиттин/каржылоонун суммасы 100 000 сом же андан аз) субсидиялоого камтылат.

- Жеңилдиктерди тариздөө үчүн карыз алуучулар кимдерге кайрылулары керек?

- Жеңилдиктерди тариздөө үчүн карыз алуучуларга жазуу түрүндө, ошондой эле электрондук байланыш каналдары аркылуу өз убагында финансы-кредит уюмуна өтүнүч кат берүүсү сунушталат.

Эгерде карыз алуучунун кредиттери/ислам принциптерине ылайык каржылоосу бир нече финансы-кредит уюмунда болсо, финансы-кредит уюмунан кабарлоо алган карыз алуучу өз ыктыяры менен тандаган финансы-кредит уюмуна-кредиторго кредит/ислам принциптерине ылайык каржылоо боюнча пайыздарды/үстөк бааларды төлөөдөн бошотуу үчүн карыз алуучулардын реестрине кирүү максатында жазуу түрүндө, ошондой эле электрондук байланыш каналдары аркылуу өтүнүч кат менен кайрылууга тийиш. Өтүнүч кат менен бирге, карыз алуучу бир финансы-кредит уюмуна кайрылганын жана башка кредиттер/ислам принциптерине ылайык каржылоо боюнча чегерилген пайыздарды/үстөк бааларды төлөөдөн бошотуу тууралуу өтүнүч каты менен кайрылбагандыгын тастыктаган милдеттенмени толтурат.

Маектешкен
Абдимухтар АБИЛОВ

■ Борбордук шайлоо комиссиясында

ОКУУ-СЕМИНАР ӨТТҮ

Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы Кыргыз Республикасынын Президенттик кызматына талапкерлердин ишенимдүү өкүлдөрү үчүн шайлоо фонддорун уюштуруу жана каржылоо боюнча атайын окуу-семинарларды өткөрдү.

ПРООНдун БШК-ны колдоо боюнча улуттук кеңешчиси, шайлоо фонддорун каржылоонун ачыктыгын камсыздоо боюнча көзөмөлдөө-текшерүү комиссиясынын мүчөсү Раида Баширова окуу-семинардын катышуучуларына шайлоо мезгилинде шайлоо фонддорун түзүү жана уюштуруу, аны каржылоонун булактары, шайлоого коюлган күрөө, жеке жана юридикалык жактардын эсептери, шайлоо фонддорунун каражаттарынын чыгымдалышы жана эсеби, финансылык отчеттордогу ачыктык,

көзөмөл жана жоопкерчилик туурасында кеңири айтып берди.

- “Түзүлгөн шайлоо фонддорунун бардык акча каражаттары банк мекемесине атайын ачылган эсепке которулуусу зарыл. Атайын эсеп президенттик кызматка талапкер тарабынан БШКнын уруксаты менен ачылат”, - деди Раида Баширова.

Ошондой эле шайлоо фонддоруна көрсөтүлгөн суммадан ашыкча түшкөн акчалар кайтарылбай, шайлоо фондуна акча каражаттар улуттук валютада кабыл алына тургандыгы, президенттикке талапкердин шайлоо фондуна чет өлкөлүк уюмдар, мекеме-ишканалар, эл аралык уюмдар, жеке жана юридикалык жактар акча каражаттарын бере албай тургандыгы жана каржылык уюштуруу иштери тууралуу кеңири түшүндүрмө берди. Ошондой эле улуттук эксперт Р.Баширова окуу-семинардын катышуучуларынын айрым кызыктырган суроолоруна жооп берди.

ТӨРАЙЫМ СТУДЕНТ-ЖУРНАЛИСТТЕР МЕНЕН ЖОЛУГУШТУ

Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрайымы Н.Шайлдабекова Кыргызстандагы жогорку окуу жайларындагы “журналистика” адистигинде окуп жаткан студенттер менен жолугушуп, демократиялык шайлоо өткөрүүдө шайлоо процессиндеги жаштардын ролу, шайлоого 18 жашка толгон жаштар катыша ала тургандыгы, айылдык кеңешке - 21, президенттикке - 35 жашка толуп, соттолбогон жарамдуу адамдар шайлана тургандыгы жөнүндө айтып

берип, Жогорку Кеңеш тарабынан шайлоо мыйзамына киргизилген айрым өзгөртүүлөргө токтолду.

- “2020-жылдын 10-ноябрына карата республика боюнча 3 544 403 атуул шайлоо тизмесине киргизилген. Алардын ичинен 1 693 035и же 47,77%ы эркектер, 1 851 368и же 52,23%ы аялдар болуп саналат. 2017-жылдагы өткөрүлгөн президенттик шайлоого салыштырмалуу 264 473 шайлоочуга көп. Бул калктын санынын өсүшү менен байланыштуу, 2017-жылы өткөрүлгөн президенттик шайлоого салыштырмалуу улгайган адамдарга караганда

жаштардын активдүүлүгү 15%га азайган”, - деди БШКнын төрайымы.

БШКнын төрайымы Н.Шайлдабекова Улуттук стратегиялык изилдөөлөр институтунун сурамжылоолоруна таянып, жаштардын шайлоолордогу ролу, алардын шайлоолорго маани бербегендиги, шайлоолорго ишенбей тургандыгы, шайлоо процессиндеги тигил же бул партиянын программалары, талапкерлери жөнүндөгү маалыматтардын жетишсиздиги жөнүндө айтып, студенттерди шайлоо процесстерин башкаруунун автоматташтырылган системасынын иштөөсү менен тааныштырды. Ошону менен бирге 2021-жылдын 10-январында мөөнөтүнөн мурда өтө турган президенттик шайлоо боюнча айрым берилген суроолорго да жооп берди.

Орункул САТЫКУЛОВ